

1944, jún 6. [Londýn.] — Intimát¹ II. odboru čs. MNO so zprávou styčného zpravodajského dôstojníka kpt. J. Krátkého o situácii v ilegálnom vojenskom a politickom vedení odbojového hnutia na Slovensku. Krátký presadzuje šrobárovcov za vedúcu silu odbojového centra.

1. Zatím všechny pokusy o sjednocení politických stran selhávají, jelikož jak komunisté tak i Šrobárovcí si osvojují právo vedoucí strany.

(Plk. Talský a plk. Imro slíbili Leyovi poslušnost, ale za jeho zády piklují proti němu. Hlavně Talský jako náčelník štábu MNO ho může odstranit odesláním na frontu jako velitele pracovní brigády.)²

Dejte rozkazy Leyovi, že v žádném případě nesmí odejít na frontu; musí onemocnět, dát se penzionovat, určit svého zástupce, který bude pracovat dál podle jeho rozkazů.³

Určení Šrobára politickou autoritou a podřízení jemu tzv. ústředí Anna žádá zdejší politická a vojenská situace.⁴

2. Tak zvané ústředí Anna se snaží ze všech sil a všemi prostředky získat politické vedení všech stran a skupin. Vedoucím Anny je Ursíny a Dr. Husák.⁵ Komunista Husák de facto vše řídí, má prý spojení s Moskvou. Mám dojem, že jeho

litické situaci: Prosim, abyste nařídili Anně, aby veškerou činnost soustředila na urychlenou přípravu lidu na venkově a malých městech po stránce morální, politické a vojenské, aby vojenské vedení mělo zajištěno podporu lidu v okamžiku akce. To znamená urychlit organizaci místních národních výborů a hlavně jejich jednotného vedení, aby veškeré osobní a stranické otázky ustoupily do pozadí." (SÚA Praha, Ch 37-92-5/234-235. Koncept. Strojopisný prepis.) K slovu „Anně“ bolo dodatočne nadpísané „skupině Šrobár“. Nebolo možné zistiť, kedy sa doplnok vpísal, a preto nemožno z toho robiť závery.

¹ Intimát je označený ako príloha k čj. 290 taj. — II. odbor MNO, 1944, sprievodný list uložený v SÚA Praha (O 61-2-4) je datovaný 6. 6. 1944. Na prílohe, ktorú sme použili ako predlohu, je v záhlaví rukopisná poznámka „Vít pol.“. Označení rádiostanice, ktorá zprávu vysielala, poukazuje na pôvodcu zprávy — kpt. Krátkého. — Odpis záznamu zprávy v slovenskom znení je datovaný 4. 7. 1944 (SÚA Praha, b S 40-3, zprávy od Víta). Ide nepochybne o zámenu mesiacov jún—júl.

² Časť označená { } sa zachovala ako zpráva zo 4. 6. 1944 (SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada). V tomto znení posledné slovo odseku je „divize“ namiesto „brigády“.

³ V slovenskom odpise uvedenom v pozn. 1 sa uvádza pre Goliana namiesto pseudonymu „Ley“ krycie meno „Gama“ a za touto vetou nasleduje dotaz: „Nemůžete Gamu povýšit hned?“ — Na spise je rukopisná poznámka náčelníka ŠVBM gen. Miroslava: „Ad 1. U ministra rozhodnuto, že II. odbor se dotáže Leye (tj. Goliana — pozn. V. P.), jaká je jeho situace a vyzve ho, aby se snažil zůstat na svém místě. Sledovat odpověď Leyovu. 9. 6. Mir.“ Pod touto poznámkou je uvedený iným rukopisom: „Vyřízeno odpovědí Leye čj. /II. odb.“ — Vid' ďalej dokument čis. 98 z 15.—26. 7. 1944.

⁴ Z Londýna prišla reakcia aj na túto časť zprávy. Domnievame sa, že je priamy súvis medzi údajmi o tom, že niet dosiaľ jednoty v slovenskom odboji a že treba presadiť Šrobára ako hlavu centrálného odbojového orgánu, a medzi londýnskym odkazom zo 14. 6. 1944 (dokument čis. 77).

⁵ Krátký prvý raz hovorí o „Anně“ ako spoločnom orgáne, v ktorom sú aj komunisti. Doposiaľ z jeho depeší vyplývalo, že považuje Annu (šlo v skutočnosti o ilegálnu SNR) za orgán Ursínyho, poť agrárnikov

politický program není totožný s naším, tj. ČSR. Je to Anna resp. komunisté a stoupcí autonomie, kteří řídí protičeskou propagandu a pronásledují Šrobárovce. Snaží se získat letoun od Leye pro vyslání zástupce do Moskvy.

205

VHA Praha. Západ I, HV Londýn. 9/3/3. Originál. Strojopisný prepis.

74

1944, jún 7. Londýn. — Depeša čs. ministra NO gen. S. Ingra náčelníkovi čs. vojenskej misie v SSSR gen. H. Píkovi so zprávami o vytvorení ilegálneho slovenského vojenského vedenia a o rozmiestnení vojenských jednotiek na Slovensku.¹

Situace na Slovensku:

Definitivně ustaveno politické a vojenské vedení.

Radiospojení navázáno.

Obsazení Slovenska budou asi Němci prováděti postupně od východu k západu a to pravděpodobně zejména zajišťovacími jednotkami a výcvikovými středisky. Civilní správa zůstane snad slovenská.

Němci dosazují styčné orgány. Ve východním Slovensku je uplatňován zákon o obraně státu. Politické zpracování obyvatelstva dobré.

Slovenské vojenské vedení (SVV) hlásí:

Dvě divize mají být zasazeny v prostoru Minčol—Vihorlat.

První divize:

Velitel plk. Markuš (naš)

Náčelník štábu mjr. Polk (naš)

Druhá divize:

Velitel plk. Pekník

náčelník štábu mjr. Cisarík (asi náš)

Divize z poloviny motorizované.

Velitel východního Slovenska gen. Malár,

náčelník štábu plk. Talský (naš).

Na Slovensku zůstává velitelem pozemního [vojska] gen. Turanec (germanofil), náčelník štábu pplk. Golian náš a dvě zápolní divize, jejich nynější počty jsou 14 000 mužů; budou povolány nové dva ročníky, t. j. 18 000 mužů.

Němci žádají čtyři prapory do Polska na San, velitelem snad plk. Kanák.

SVV dostalo pokyn připravovati přechod jednotek zasazených na východě k Rusům jednotlivě i v útvech. Vyzval jsem SVV, aby sdělilo plán akce, kde si představuje těžiště činnosti, kde by chtělo podporu ze zahraničí letectvem nebo parajednotkami a seznam letišť, kterých lze použít.

SVV požaduje sabotážní a radiomateriál a zbraně.

Hlase, zda lze počítat s bombardováním požadovaných míst, s vysláním parajednotek, ve kterou dobu od počátku ruské ofenzivy.

Projednejte, zda by mohli být vysláni od Vás ke slovenským divizím na východě styční, aby dojednali způsob přechodu.

¹ Uveřejňujeme záznam *došlej* depeše pocházející z Píkova úradu. Depeša prišla do Moskvy 8.—22. 6. 1944 a bola dešifrovaná 22. 6. 1944, v 20,30 hod. ako dep. čís. 781—793/7, por. čís. 6364/1.